

NÆM 2004:109

Beretning for Storegade, Glumsø

Museums j.nr. NÆM 2004:109

Storegade, Glumsø

KUAS j.nr. FOR 2003-2122-0418

Glumsø Sogn, Tybjerg Herred, Storstrøms Amt (tidl. Præstø)

Sted.nr. 05.07.04

4 cm kort 1512 4 SV

Overvågningen blev foretaget af Stud.Mag. Lehne Mailund Christensen i perioderne 24.03.-31.03.2004 og 25.05-28.05.2004.

Indholdsfortegnelse

Abstract.....	1
Undersøgelsens forhistorie	2
Administrative data.....	2
Øvrige data	2
Topografi, terræn og undergrund.....	2
Målesystem.....	3
Horisontalt	3
Vertikalt	3
Udgravningsmetode	3
Undersøgelsens resultater	3
Fremtidigt arbejde.....	3
Anlægsliste	4
Fundliste og -beskrivelser	5
Tegningsliste.....	5

Abstract

Der blev under overvågning af etablering af kloakledning påtruffet gruber, kulturlag og rester af vejforløb fra oldtid, middelalder og nyere tid.

Undersøgelsens forhistorie

I forbindelse med en renovering af Storegade i Glumsø overvågede Næstved Museum etableringen af en ny kloakledning i midten af Storegade mellem Ringstedvej og Realskolevej.

Arkivalsk kontrol viste at der inden for umiddelbar nærhed af renoveringen tidligere var påtruffet bopladsspor fra vikingetid og tidlig middelalder ved Storegade nr. 17 (NÆM 1992:300) samt runesten og middelalderlige møntfund ved Glumsø Kirke.

Det var derfor forventeligt, at yderligere spor af kulturhistorisk værdi ville kunne påtræffes under etableringen af kloakken. Efter ønske fra bygherre blev registreringen af de påtrufne anlæg foretaget løbende med nedlæggelsen af rørene og inden den daglige tildækning.

Administrative data

Suså Kommune var bygherre på renoveringen, og bevilgede overvågningen.

Alle relevante skrivelser i forbindelse med sagsgangen, samt rapport, original tegninger og fund forefindes på Næstved Museum under journalnummeret (NÆM 2004:109).

Øvrige data

Overvågningen blev foretaget i perioderne 24.03.2004 -31.03.2004 (etape I) og 25.05 – 28.05.2004 (etape II).

Stud.Mag. Lehne Mailund Christensen var daglig leder.

Ansvarlig leder var Museumsinspektør Thomas Roland.

I begge overvågningsperioder var vejrforholdene udmærkede, men en del moderne ledningsarbejder begrænsede stedvis muligheden for at erkende forhistoriske eller middelalderlige anlæg. I den vestligste ende af etape II – grøften (ca. 20 m. af grøftens forløb), må der i moderne tid i forbindelse med div. ledningsarbejder ved Realskolevej være afgravet et større område, hvor de ca. 50 øverste cm af undergrunden er bortgravet.

Grøften blev gravet med gravemaskine med 1 m. bred skovl ned til en dybde af 1-3 m., og rørene blev lagt før en eventuel undersøgelse udførtes.

Topografi, terræn og undergrund

Glumsø ligger på en markant morænebakke i området og Storegade løber v/nv - ø/sø hen over denne bakkes højeste punkt. Lige syd for Storegade falder terrænet kraftigt ned mod Glumsø Sø (se bilag med 4 cm-kort side 6). Det to etaper af ledningsarbejdet ender således på hver sin side af områdets højeste punkt ud for Storegade nr. 7 (se T1 og T2).

Undergrunden på bakketoppen domineres af gullig-brungul stedvis let sandet ler.

Niveauet for overgangen til ren undergrund findes ca. 74 cm under nuværende gadeplan, dog påtræffes undergrunden først i ca. 138 cm's dybde i området ved Realskolevej.

Målesystem

Horisontalt

Alle profil tegninger er med målebånd indmålt i forhold til de udlagte grøfters ender hhv. ved Ringstedvej og Realskolevej. Herudover er udvalgte skærende ledninger (hvis position kendes på Suså Kommunes oversigtplaner med tekniske detaljer)

Vertikalt

Alle nivellementer er målt efter kloakrørsniveauer, som opgivet af entreprenøren.

Udgravningsmetode

Alle ikke moderne udseende anlæg, som i forbindelse med maskingravning af rørgrøften, blev afrenset med spade og graveske inden de blev tegnet i profil i 1:20 og beskrevet. Desuden blev anlæggene markeret på plantegning i 1:250.

Nogle anlæg blev undersøgt nærmere med graveske for at gøre evt. fund, hvoraf de fleste er hjemtaget til trods for deres ringe dateringsmuligheder (se Fundliste og –beskrivelse). Der blev udtaget 2 små jordprøver af hhv. A1 og A11.

Undersøgelsens resultater

Der blev under overvågningen påtruffet forskellige anlæg fra oldtid, middelalder og nyere tid. En nedgravning med lodrette sider, der langsom er blevet opfyldt af successive vækstlag har karakter af at være en privat brønd (med stenlægning i bunden og træforing i siderne) fra middelalderen.

En stenforet grube, der blot kan dateres til oldtid, indeholdt en knivspids, knogler og fragment af kværnsten.

En grube med brændt lerklining skal sandsynligvis føjes til den nærliggende boplads fra sen vikingetid/tidlig middelalder.

Et fyldskifte, der sandsynligvis er resterne af et vejforløb med grene, skal muligvis henføres til middelalder, mens et brolagt vejforløb er fra nyere tid.

2 kulturlag og 4 gruber kan ikke dateres, men synes dog at være ældre end moderne tid.

Fremtidigt arbejde

Den undersøgte del af Storegade fremstår temmelig gennemgravet, men de påtrufne anlæg viser at det stadig er muligt at finde ukendte fortidige spor i området. Det er derfor tilrådeligt også i fremtiden at overvåge større jordarbejder i denne centrale del Glumsø.

Næstved Museum 08.06.2004.

Lehne Mailund Christensen
Stud.Mag.

Anlægsliste

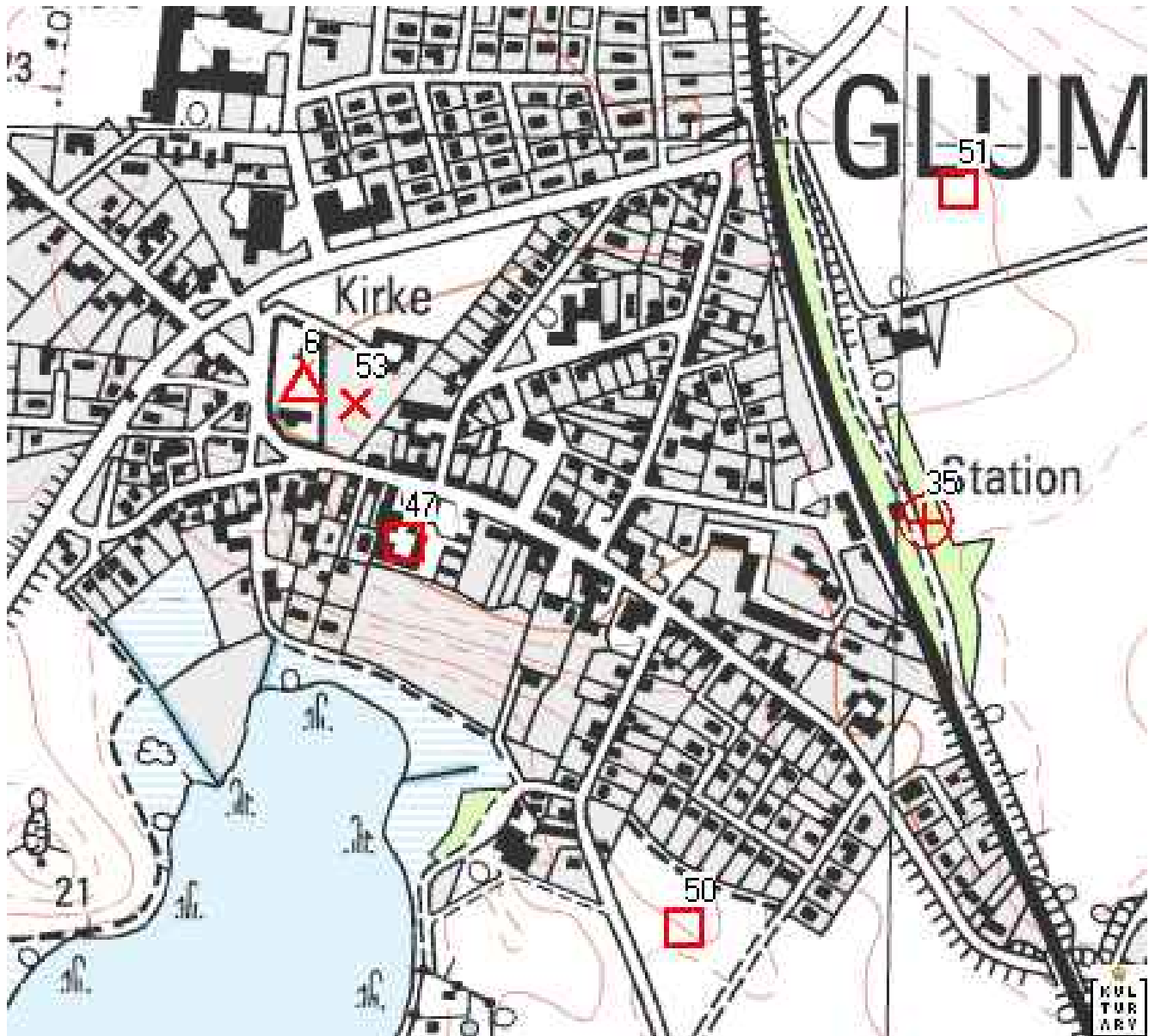
A-nr.	Type	Etape	Tegning
A1:	Delvis stenforet grube. Dybde: 42 cm. Skrå sider og ujævn runde bund. Fyld af gråbun –mørk gråbun humøs dandet ler med trækulsnister og stykker af trækul samt nævestore sten og brændt ler. (Y1,Y2 & Y3)	I	T1, PT1
A2:	Mulig kulturlag Tykkelse: 14-92 cm. Fyld af mørk gulbrun let humøs homogent sandet ler med knogler og brændt ler. (Y4)	I	T1, PT1&2
A3:	Stor grube Dybde: 160 cm. Ujævne skrå sider og flad bund. Fyld af meget mørkt gråbrun meget humøst let sandet ler med mange sten og teglbrokker samt enkelte partier af trækul. (Y5)	I	T1, PT1
A4:	Kulturlag Tykkelse: ca. 10-30 cm. Fyld af mørk gråbrun meget humøs let sandet ler og meget mørk gråbrun humøst let sandet ler med trækulsnister.	I	T1, PT1&2
A5:	Grube? i A2 (overlejret af A4) Dybde: 36 cm. Lodrette sider og ujævn flad bund. Fyld af Meget mørk gråbrun-sortbrun humøs let sandet ler med trækulsnister heterogent opblandet med undergrund.	I	T1, PT2
A6:	Grube Dybde: 44 cm. Skrå sider og fladt afrundet bund. Fyld af lys brungrå let humøst let sandet ler heterogent opblandet med undergrund og mørk brungrå let humøs sandet ler med enkelte trækulsnister.	I	T1, PT2
A7:	Fyldskifte, evt. vejforløb Tykkelse: ca. 16 cm, i 40 cm dybde. Fyld af mørk brungrå-meget mørk grålig humøs let sandet ler med trækul- og teglstykker samt dyrekogler og nævestore sten, og sortbrun humus (formuldet træ). (Y6)	I	T1, PT3
A8:	Stor grube (overlejret af A7) Dybde: 96 cm. Skrå sider og flad bund. Fyld af mørk grå let humøst leret sand, mørk gråbrun humøs sandet ler, lys brungrå sandet ler og mørk gråbun- sortbrun meget humøs let sandet ler i flade opfyldningslag.	I	T1, PT2& 3
A9:	Stolpehul Dybde: 20 cm. Lodrette sider og spids bund. Fyld af brungrå let sandet ler med enkelte trækulsnister.	II	T2, PT4
A10:	Grube Dybde: 76 cm. Ujævne skrå sider og rundet bund. Fyld af sortbrun let humøs let sandet trækulsfedt ler med trækulstykker, mange stykker brændt lerklining og rødbrændt ler samt småsten og kvæg knogler. (Y7)	II	T2, PT4
A11:	Grube, evt brønd Dybde: 106 cm. Lodrette sider og flad bund. Fyld af mørkt homogent humøst let sandet ler med enkelte grenstykker og keramikskår, men med to lag af grålig ler med trækulsnister og en del nævestore sten i bunden. (Y8 & Y9, JP1)	II	T2, PT4

Fundliste og –beskrivelser

y-nr.	anlæg	genstand	beskrivelse
Y1	A1	Knogler og kæbe.	div. knogler og kæbe fra svin.
Y2	A1	Jernspids.	1 korroderet jernfragment (5,7*1,9*0,2cm), evt. en knivspids.
Y3	A1	Fragment af kværnsten.	1 kværnstensfragment (16*20*3,5-6 cm)
Y4	A2	Knogler.	4 mindre lemmeknoglefragmenter fra stort husdyr (sandsynligvis kvæg)
Y5	A3	Kæbe og knogle.	1 næsten hel kæbe og del af lemmeknogle fra stort husdyr (sandsynligvis kvæg)
Y6	A7	Knogler og tegl.	4 teglstensfragmenter. 4 store næsten hel lemmeknogler, 1 tand og 3 mindre lemmeknogler fra stort husdyr (sandsynligvis kvæg)
Y7	A10	Knogler og lerklining.	Skulderknogle i ca. 3 stykker, 4 mindre knoglefragmenter fra stort husdyr (sandsynligvis kvæg), 17 stykker lerklining med aftryk fra grene eller fingre samt kviste og strå.
Y8	A11	Træ.	1 stykke træ (10*2 cm) og 1 gren (8*1,7 cm)
Y9	A11	Keramik	2 stykker brændt ler og 1 lille keramikfragment med lys brun glasur på indersiden. Rødt hårdtbrændt gods.
JP1	A11	-	Jordprøve af lag 3
JP2	A1	-	Jordprøve af lag 6

Tegningsliste

T-nr.	Etape	Type	Skala
T 1	Etape I	Plantegning	1:250
T 2	Etape II	Plantegning	1:250
PT 1	Etape I	Profiltegning (A1-A4)	1:20
PT 2	Etape I	Profiltegning (A2-A8 (nordsnit))	1:20
PT 3	Etape I	Profiltegning (A7-A8(sydsnit))	1:20
PT 4	Etape II	Profiltegning (A9-A11)	1:20

Storgade, Glumsø

NÆM 2004:109

Rapport for arkæologisk overvågning

Næstved Museum 2004